WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ROK III WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1928 R. NUMER 4

Z PRZEMYSŁU ACETYLENOWEGO I TLENOWEGO

Pod koniec r. ub. założony został Związek Przemysłu Acetylenowego i Tlenowego.

W historji rozwoju przemysłu fakt to zasługujący na bliższą uwagę, ze względu na wielką przyszłość, jaką ma przed sobą przemysł acetylenowo-tlenowy, będący u nas dopiero w początkowem stadjum rozwoju.

Celem Związku jest wszechstronne popieranie przemysłu acetylenowego i tlenowego w Polsce.

Potanienie produkcji w przemyśle metalowym, jako wytwarzającym narzędzia pracy dla wszystkich innych gałęzi przemysłu, ma znaczenie pierwszorzędne. Coraz większą rolę dla osiągnięcia tego celu odgrywa spawanie metali, polegające na łączeniu części metalowych przez stapianie krawędzi silnym płomieniem palnika acetyleno-tlenowego lub łuku elektrycznego.

Spawanie, stosowane początkowo do naprawy przedmiotów uszkodzonych, dziś stosuje się bardzo szeroko do fabrykacji zbiorników, rurociągów, kotłów, instalacyj ogrzewniczych, wszelkich urządzeń przemysłu chemicznego, żelaznych konstrukcyj budowlanych, wagonów, okrętów, samochodów i samolotów. Spawanie otworzyło przed konstruktorem nowe horyzonty, pozwalając na tworzenie skomplikowanych kształtów ze zwykłego handlowego żelaza, bez uciekania się do kosztownych odlewów. W odlewniach zaś, przy naprawie braków, spawanie oddaje nieocenione usługi.

Przecinanie, a raczej wypalanie wąskiej szczeliny w żelazie przy pomocy silnego strumienia tlenu, stosuje się dziś bardzo szeroko zamiast odrobki przez skrawanie mechaniczne.

W zrozumieniu ważności spawania i cięcia metali palnikiem — wszędzie na zachodzie utworzyły się Związki Acetylenowe.

Zadaniem tych Związków, podobnie jak polskiego Związku Przem. Acet. i Tlen., jest popieranie nauki spawania przez wydawanie fachowej literatury, szkolenie personelu technicznego i spawaczy, popieranie badań w obcych i własnych laboratorjach, dotyczących tak materjałów i urządzeń spawalniczych, jak i mechanicznych własności połączeń spawanych i ekonomji samej metody. Dalej — współpraca z władzami przy ustalaniu przepisów i norm dotyczących obrotu, stosowania i przechowywania acetylenu i tlenu, opracowywanie norm technicznych wykonywania robót ze względu na bezpieczeństwo konstrukcji, nadzór nad zakładami przemysłowemi stosującemi spawanie, porady techniczne, ekspertyzy i t. p.

Wszystkie te Związki tworzą „Międzynarodowy Związek Acetylenu, spawania i pokrewnych działów przemysłu".

Dn. 15 stycznia Polski Związek Acetylenowy wydał 1-szy zeszyt miesięcznika technicznego „Spawanie i Cięcie Metali".

Do zarządu Związku, na okres organizacyjny, zostali wybrani pp.: prezes dr. A. Sznerr, wiceprezes — dyr. H. Postułka; członkowie — inż. J. Pobóg-Krasnodębski, inż. Stattler, dyr. Stankiewicz, inż. Domański i dyr. Dziembowski.

Sygnalizując o powstaniu tej nowej organizacji przemysłowej, składamy jej życzenia pomyślnego rozwoju i objęcia jaknajszerszych dziedzin działalności. Sądzimy, że na terenie Związku Przemysłu Chemicznego będziemy mieli możność bliższej współpracy z reprezentacją przemysłu acetylenowego i tlenowego — w sprawach celnych, traktatowych, taryfowych i innych, wymagających wspólnej reprezentacji dla całego przemysłu chemicznego.

Ś. P. GUSTAW NEPROS

Dn. 7 lutego r. b. zmarł w Warszawie Prezes Związku Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce i Prezes Zarządu Sp. Akc. „Fryderyk Puls" ś. p. Gustaw Nepros. Zmarły był jednym z najwybitniejszych przedstawicieli polskiego przemysłu perfumeryjnego oraz znakomitym organizatorem tej gałęzi polskiej wytwórczości. Urodzony dn. 13 października r. 1869, ukończył gimnazjum realne, a później Szkołę Kronenberga w Warszawie. Z chwilą zakupienia przez rodzinę Neprosów fabryki Fryderyka Pulsa, stanął w roku 1892 na jej czele i kierował temi zakładami przez lat 35, t. j. do ostatnich chwil swego pracowitego życia. Kiedy w r. 1901 przekształcono przedsiębiorstwo na spółkę akcyjną, powołany został na odpowiedzialne stanowisko Prezesa Zarządu Spółki. Zmarły konsekwentnie dążył do rozszerzenia przedsiębiorstwa, objęcia nowych dziedzin produkcji, rozwijał wreszcie celową działalność w kierunku eksportu polskich wyrobów perfumeryjnych do Rosji, gdzie artykuły znakowane firmą Fr. Pulsa uchodziły słusznie za towar najwyższego gatunku.

Zamiłowany kolekcjoner i miłośnik zabytków sztuki polskiej, zwłaszcza pochodzących z XVIII i XIX stulecia, ś. p. G. Nepros dążył do podniesienia estetycznej strony wyrobów, reklam i opakowań w prowadzonej przez Niego firmie. Jemu w znacznej mierze zawdzięczać należy stopniowe zaniechanie automatycznego kopjowania obcych wzorów w tej dziedzinie i zastępowania ich pomysłami opartemi na pierwiastku sztuki polskiej.

Kiedy przed trzema laty zorganizowany został Związek Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce, ś. p. Nepros stanął na jego czele, wkładając w bieg spraw tej instytucji niespożytą energję i całe swe bogate doświadczenie.

Śmierć zasłużonego przemysłowca jest ciężką stratą dla naszej wytwórczości perfumeryjno-kosmetycznej.

Z POSTĘPÓW TECHNIKI

W nowoczesnej organizacji fabrycznej jednem z doniosłych zagadnień jest sprawa racjonalnego transportu, zarówno wewnątrz fabryki jak przy dostawie surowców i materjałów pomocniczych od stacji kolejowej do warsztatu wytwórczego. Ostatnie zagadnienie nie jest zbyt skomplikowane, jeśli mamy do rozporządzenia normalno-torową bocznicę, dochodzącą do magazynów fabrycznych lub miejsca przeznaczenia transportów. Sprawa jest natomiast bardziej złożona, jeśli fabryka rozporządza tylko wąskim torem, po którym nie mogą się posuwać wagony typu normalno-torowego. Powstaje wówczas konieczność przeładowywania ładunku z wagonów normalno - torowych do wagoników kolejki wąsko-torowej, co zarówno opóźnia dostawienie transportu do fabryki, jak podnosi koszt własny produkcji.

Transport wagonu normalnotorowego po wąskim torze

Szczegół transportu na wąskim torze

W jednej ze zrzeszonych fabryk chemicznych, mianowicie w fabryce Sp. Akc. „Ceres" w Brzeziu rozwiązano zagadnienie w sposób bardzo pomysłowy a równocześnie prosty. Jak wskazują poniższe fotografje, zbudowano niewielkie lory wąskotorowe, skonstruowane w ten sposób, że powierzchnia ładowana każdej z nich mieści na sobie jedną parę kół wagonu normalno-torowego. Dzięki temu urządzeniu — wagon normalno-torowy przesuwany jest poprostu na wspomniane platformy wąskiego toru i może być transportowany dalej bez przeładowywania zawartości — aż do miejsca ostatecznego przeznaczenia w fabryce.

Podkreślamy powyższe udoskonalenie, jako jeden z nader szczęśliwie rozwiązanych momentów w dążeniu ku zmniejszeniu marnotrawstwa w przemyśle.

KRONIKA

Dn. 9 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, w którem uczestniczyło 12 członków zarządu. Z uwagi na doniosłość spraw, rozważanych na tem posiedzeniu, przybyło też dwu członków Zarządu naszego Związku ze Śląska, mianowicie pp. Inż. J. Wojnar i Inż. T. Morawski. Najważniejszą sprawą było omówienie zagadnień związanych z organizowaną przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu ankietą, dotyczącą inwestycyj przemysłowych, podniesienia konsumcji wewnętrznej oraz wzmożenia eksportu. Dyrekcja Związku przygotowała piśmienną odpowiedź na szereg zapytań sformułowanych przez Min. Przemysłu i Handlu, a opublikowanych w poprzednim zeszycie „Wiadomości Przemysłu Chemicznego". Zarząd Związku — po dokładnem zapoznaniu się ze sprecyzowanemi poglądami na zagadnienia poruszone w omawianej ankiecie — dorzucił wiele cennych uwag i wskazówek dla delegacji, która reprezentować będzie przemysł chemiczny na posiedzeniach ankietowych. Delegację tę stanowić będą pp. Dr. Józef Landau, Inż. Włodzimierz Płużański, Dyrektor Związku, Inż. Edmund Trepka oraz Inż. Tadeusz Zamoyski. Posiedzenia te odbędą się dn. 22 i 23 b. m. w Ministerstwie Przemysłu i Handlu. Odpis postulatów przemysłu chemicznego, w sformułowaniu znanem Ministerstwu, jest do przejrzenia w biurze naszego Związku.

Na temże posiedzeniu Zarządu przyjęto w poczet członków Związku firmę „Danziger Oelwerke" w Gdańsku.

Ogólne zebranie członków Związku Przemysłu Chemicznego odbędzie się dn. 31 marca r. b., t. j. w sobotę w godzinach popołudniowych w lokalu Związku Polskich Hut Żelaznych w Warszawie, Mazowiecka 5. Stosownie do wymagań Statutu — o zebraniu tem zostaną zawiadomieni specjalnemi listami wszyscy członkowie Związku. Obecnie już sygnalizujemy o terminie tego zebrania, prosząc przedstawicieli zrzeszonych przedsiębiorstw, aby zechcieli zarezerwować swój czas we wskazanym terminie, zwłaszcza że po skończonych obradach wygłoszony będzie interesujący odczyt na temat gospodarczej współzależności państw świata — przez wybitnego ekonomistę, Syndyka Izby Handlowej w Gdańsku p. Dr. B. Heinemanna.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 7 z dn. 24 stycznia r. b. ukazało się pod poz. 43 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 21 grudnia 1927 r. o oznaczeniu pochodzenia niektórych towarów krajowych w wewnętrznym handlu detalicznym.

Rozporządzenie to nakazuje umieszczać na wszystkich towarach wyprodukowanych w kraju w zakresie środków odżywczych, preparatów leczniczych, wód mineralnych, wyrobów toaletowych, środków kosmetycznych oraz towarów spożywczych sprzedawanych w opakowaniach — następujące wiadomości:

1) firmę przedsiębiorstwa,

2) jego siedzibę główną (zarówno krajową jak zagraniczną),

3) miejsce fabrykacji towaru w kraju.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 21 marca r. b. i ma na celu przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji, polegającej na nieuwidocznianiu miejsca fabrykacji towaru lub podawaniu tego miejsca niezgodnie z rzeczywistością. Szczególne znaczenie ma powyższe Rozporządzenie tam wszędzie, gdzie na psychikę kupującego działa zagraniczna marka towaru.

W Dz. Ust. Nr. 9 z dn. 31 stycznia r. b. ukazało się pod poz. 66 Rozporządzenie z dn. 25 stycznia 1928 r. w sprawie ceł maksymalnych.

Rozporządzenie to ustala maksymalne cła przywozowe na niektóre towary wolne od cła i postanawia, że maksymalne cła stosowane są do krajów nie mających z Polską uregulowanych stosunków hadlowych, jeżeli kraje te traktują polskie towary gorzej, niż pochodzące z innych krajów lub jeżeli wywóz towarów do Polski popierany jest premjami. Stosowanie ceł maksymalnych może być zawieszone w stosunku do kraju, z którym nawiązane są rokowania o zawarcie traktatów handlowych.

Rozporządzenie weszło w życie z dn. 1 lutego 1928 r.

W Dz. Ust. Nr. 11 z dn. 6 lutego r. b. ukazało się pod poz. 87 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 21 stycznia 1928 r. w sprawie ustalenia ceny monopolowej za spirytus.

Rozporządzenie to ustala cenę spirytusu z gorzelń drożdżowych na zł. 49,83 za 1 Hl. 100%-owy, zaś za spirytus z innych gorzelń przemysłowych: zużytkowujących cały zapas wywaru — zł. 81 i dla niezużytkowujących całego wywaru — zł. 81,19.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny	250 "
" " czysty 99%	— "
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 "
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 "
" granulowany za 1 kg % N_2 *	1,95 "
Azotan amonowy *	103,60 "
Benzen handlowy 90%	91 "
" czysty	103 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "
Chlorek cynku (ług 50%)	50 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapna ($CaCl_2$)	20—22 "
Chloroform czysty	700 "
" pro narcosi	1.700 "
Fenol czysty	325 "
Formalina 30%	220 "
Fosforyty rachowskie surowe	3,50 "
Gliceryna farmaceutyczna	450 "
" techniczna	370 "
Karbid	58—62 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	270 "
Klej skórny	400 "
Krezole	135 "
Kwas azotowy 30° Bé. w przel. na 100% HNO_3	110 "
Kwas mrówkowy 85%	w złocie 140 "
" siarkowy 66° Bé	w złocie 6,98 "
" solny bez arsenu	10 "
" octowy techn. 30%	100 "
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,45—8,75 zł.
" kostna odklejona 30% P_2O_5	18,50 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	65 "
Octan sodu	125 "
" ołowiu	235 "
Oleina zwierzęca destylat	300 "
" " saponifikat	290 "
Oleum 20%	w złocie 10,55 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smoła preparowana	28,50—29,75 "
Siarczan amonu	43 "
Siarczek sodu 60/62 %*	w złocie 40—45 "
Soda amonjakalna	26 "
" kaustyczna	61 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Stearyna	250 "
Superfosfat 16%	13,12—13,76 "
Toluen czysty	103 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50**, zagranicą **zł. 5.00**. Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60**.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5. Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 — Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. — Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11